

DZIENNIK ILLUSTROWANY DŁA WSZYSTKICH O WSZYSTKIM

Centrala: Katowice, ul. Sobieskiego 11, tel. 960 — 964. Oddziały: Katowice, ul. Mariacka 8, tel. 960; Sosnowiec, ul. 2-go Maja 5 a, tel. 512; Dąbrowa, ul. Staryzyna 33; Czeladź, ul. Bytomska 56; Król. Huta, ul. Zjednoczenia 2, tel. 625; Rybnik, ul. Zamkowa 8, tel. 27; Beutben O/S. Kals, Franz Joseph Pl. 16, tel. 20-15; Poznań, ul. Dąbrowskiego 76.

Barykady na ulicach Berlina Zacięcie walki między komunistami a hitlerowcami

Berlin, 22-go stycznia.
Przeprowadzona dziś przez kierownictwo „Bratniego Domu” wielka manifestacja polityczna hitlerowców, na znak protestu przeciwko dokonaniu przez komunistów mordstwa na osobie Horsta Wessela, przybrała wielkie rozmiary i trzymała prawie cały Berlin w gorączkowym napędzie.

Na protest hitlerowców, komuniści odpowiedzeli również manifestacją, mobilizując w ciągu soboty i nocy na niedzielę wszystkie swe siły na placu Bülowa. Siła rzeczy, wobec zakazu przez organ polityczny odbicia manifestacji komunistycznej, policja obsadziła gmach „Liebknechta” i przyległe ulice.

O godz. 14 rozpoczęła się przemasz szturmów hitlerowców, w liczbie około 20 tysięcy. Początkowo nie zaliczył spókojnych, nawet wtedy, gdy Hitler wygłosił do zebranych szturmów przemówienie o niezwykle prowokującym tonie.

Spokój został dopiero zakończony z chwilą odmarszu hitlerowców z placu Bülowa. Wówczas komuniści poczęli napadać w przyległych ulicach na powracające oddziały hitlerowskie. Rozpoczęła się walka uliczna, w której brała udział również policja. Komuniści walczyli z niezwykłą zaciętością i, chowając się

za zbudowane barykady ostrzelwali policję. W kilku punktach miasta komuniści użyli benzyny i nafty, polewając ulice, a następnie zapalając je. Wśród oddziałów hitlerowskich i policji wybuchł wówczas połączony zaciętość, że komuniści opamiętali sytuację.

Dopiero oddziały policji, które napadły na komunistów z tyłu, zdolały zepchnąć ich z barykad.

Według pierwszych raportów, jakie ukazały się około godziny 18, rannych zostało w walkach ulicznych przeszło 40 osób, w tem kilku policjantów.

Polska — brazylijska afera kawowa Nieudana kombinacja międzynarodowych alcerzysłów

Warszawa, 22-go stycznia.
Do Warszawy przybył sekretarz polityczny brazylijskiej Elmhing, który prowadził dochodzenia w obrzynie alcerzysłów, związanej z niedostojem do skutku monopolu kawowym.

Przed dwoma miesiącami sprawa ta dużo wywołała huk w opinii polskiej, która została zaalarmowana tem, że firma holenderska „Hegeza” miała otrzymać monopol handlu kawą w Polsce na lat kilkadziesiąt. Jak się okazuje, sprawę całą do spółki z żydem holenderskim, będącym właścicielem firmy „Hegeza”, ukartował międzynarodowy alcerzysła z Hamburgu niejaki Smdit, który przez odpowiedź na kryminalną uciekła do Brazylii, gdzie poznał się z równie podległym typem, żydowskim Frydmanem, podejrzwanym o działalność komunistyczną. Frydman postarł się o listy polecające do posła brazylijskiego w Warszawie p. Pimentela i uzyskał od rządu

brazyljski kontrakt dla „Hegezy”, mocą którego Brazylijska Narodowa Rada Kawy udzieliła tej firmie wyłącznego pełnomocnictwa na Polskę. Na terenie Polski alcerzysły, wciągając do przedsiębiorstwa p. Aleksandra Lednickiego, który interweniował w tych sprawach. Równocześnie rozpoczęli atak na rynek kawowy w Polsce.

Jednakowoż, Sad Okręgowy w Warszawie odrzucił podano o zarejestrowanie spółki. Równocześnie zaś rząd brazylijski powziął podejrzenie i wydelegował do Polski jednego ze swych najzdolniejszych urzędników policyjnych, p. Elmhingera, który prowadzi śledztwo w tej obrzynie alcerzysłów. Zaczęła on coraz szersze kręgi i kompromitację coraz więcej osób.

Jak donoszą z Brazylii, pod wpływem wykrytego skandalu otrzymał dymisję prezydent Narodowej Rady Kawowej Pinto.

Milijony marek na „Osthilfe” utopione w kieszeniach junkrów pruskich

Berlin, 22-go stycznia.
Sprawa nadszła na tej „Osthilfe” przybrała prawdziwie panamską. Jak to stwierdzają niektórzy dzienniki niemieckie, istota rzeczy polega na tem, że mało kogo wielkich posiadaczy ziemskich, wykorzystując stosunki pokrewieństwa czy znajomości z młodoaradami osobistościami, uzyskiwały poważne sub-

wencje z funduszu, przeznaczanego na t. zw. pomoc wschodnią, obracając w ten sposób uzyskano sumy nie na satysfakcję swych zagrożonych majątków, lecz dla zaspokojenia swojej „potrzeby luksusów”.

Jedno z pism centrowych przytacza szereg wypadków tego rodzaju, przytaczając przytem również i osobistości, do których dziesiątki Niemiec odgrywały

Obrzynie oszustwo Fałszywy posąg Perzelony

Rzym, 22-go stycznia.
„Tribuna” zapowiada, że znany konserwator zabytków prof. Galli ma wystąpić z rewelacjami, dowodzącymi, że słynny posąg Perzelony z Lokri, znajdujący się w muzeum berlińskim jest fałszywką, i że mamy tu do czynienia z kolosalnym oszustwem.

Posąg Perzelony zakupił Niemiec na początku wojny za sumę półtora miliona marek.

Afera rad'owa w Berlinie

Berlin, 22-go stycznia.
Prokuratura berlińska prowadzi dochodzenia przeciwko dyrektorowi radia berlińskiego prof. Knoepke, który stoł pod zarzutem brała obrzynie łapówek od pewnej firmy drukarskiej. Suma łapówek ma wynieść pół miliona marek. Afera ta wywołała w Berlinie wielką sensację.

Arm'a czerwona stoi za Stalinem

Moskwa, 22-go stycznia.
Po dwumiesięcznym milczeniu Woroszyłow zabrał głos na moskiewskim zebraniu partii. Woroszyłow oświadczył się jako zwolennik Stalina i podkreślił, że cała siła zbrojna Sowietów stoi za Stalinem. W związku z położeniem międzynarodowemu osłabidły Woroszyłow, że pierwszym zadaniem rządu i partii jest wzmacnianie siły zbrojnej państwa.

B. więzień brzeski poseł Pajłew skazany

Za Lwowa donoszą:
W Sadzie Okręgowym we Lwowie odbyła się w sobotę powtórna rozprawa przeciwko b. więźniowi brzeskiemu, b. poolowi ukraińskiemu redaktorowi Dymytrowi Pajłewowi, skazanemu w czerwcu ub. r. na 3 lata więzienia.

Trybunał pod przewodnictwem s. a. Terulija stosując w myśl orzeczn. Najwyższego Sądu, do którego odwołał się były red. Pajłew, przepis nowego k. k. zmniejszył oskarżonemu karę do 18 miesięcy z zaliczeniem czasu śledczego, oraz zastosowaniem amnestii.

Skazany będzie musiał odsiedzieć 4 miesiące, oskarżal. prokurator Cygna, bronił adw. Starosolski.

Nie wolno się żenić w Sowiach

W sobotę 21. bm. zawieszono aż do odwołania działalność urzędów stanu cywilnego w miastach Leningradzie, Charkowie i Moskwie oraz miejscowościach, znajdujących się w promieniu 100 km od tych miast. Wobec tego nie udziela się ani ślubów, ani rozpraw, nie można również dokonywać adopcji. Stan ten ma trwać aż do chwili ukonfektowania akcji wydawania paszportów, t. j. w mniej więcej do końca kwietnia.

wielką, choć zakulisową rolę. Znajduje się między niemi również i stary hr. Oldenburg Januschan, posiadający wielkie znaczenie w ożroczu prezydenta Hindenburga. Jak donosi owo pismo centrowe, Oldenburg Januschan otrzymał z funduszu „Osthilfe” sumę 621.000 marek dla odzyskania swoich dóbr, pozostających pod nadzorem i równocześnie kupił sobie nową dobrą w Marchli.

Nie jest to, stwierdza owo pismo, jedyny skandal. Hr. von Saurma-Heym-Dyhrenhoff, który otrzymał na odzyskanie swoich dóbr porośniętych pod nadzorem, poważne sumy, kupił sobie równocześnie luksusowe auto marki Mercedes i wjechał na Riwierę. Pismo to cytując cały szereg podobnych wypadków, zwraca uwagę na wielką nieuczciwość, jakąjając się Saurma-Heym-Dyhrenhoff, który w przeciągu dwóch lat zaciągnął na swe majątki długi w wysokości 700.000 marek, poczem na odzyskanie otrzymał wielkie sumy z „Osthilfe”. „Być może — dodaje pismo centrowe — iż niedługo dowiemy się, że obydwojbrahrowie posiadają wielki majątek w Szwajcarii”.

Trzy oliary polwornego zbrodniarza Z ołchani zepsucia wielkomicjskiego

Warszawa, 22-go stycznia.
Do prokuratury przy Sadzie Okręgowym wpłynęła skarga na niejakiego Głuchowskiego, z Warszawy, która zawiera wprost fantastyczne motywy, a jednak, jak się okazało ze śledztwa, prawdziwe.

Głuchowski manowile karany za włamanie, rozbój, zajmował się od kilkunastu lat zmuszaniem do nierządu. Pierwszą jego ofiarą była Kallowska, która nieśmiało się kato- wał. Gdy kobieta chciała zgłosić do policji,

Głuchowski wyspał jej truciizną do jedzenia. Dopiero po kilkunastu kuracjach w szpitalu, otruta przeszła do zdrowia, poczem wróciła do Głuchowskiego, który ją znowu zmuszał do nierządu. Gdy powtórnie zagroziła doniesieniem policji, zbrodniarz zabił ją tak strasznie, że zżalił jej z zębami i ręką. Ostatnie karmowa, nie odeszła z mierzem policji z obawy przed Głuchowskim, uciekła do rodziny na wieś.

Zbrodniarz poszukiwał sobie nowej ofiary,

która była Krylowska. Gdy pewnego razu została bez pamięci, oblał ją natł. i podpisał. Plonacze ugasiły śpiadzi. Po przyjeździe do przyzniosności Krylowska otrula się i przewieziona do szpitala zmarła po kilku dniach, nie mając czasu na wyznanie. Następnie poznał jej siostrę Ksawerzów, która również zaczęła zmuszać do nierządu. Wreszcie zdecydowała się na jawienie całej sprawy policji. Zbrodniarz osadzono w więzieniu.

Postrzelanie zbrodniarza "osioła" Epilog dwóch ponurych mordów

Obszernie w swoim czasie donosiłmy o dwóch potwornych zbrodniach szeregowca piechoty z Białogostu Kosiora, popełnionych w Mysłowicach i w pociągu na terenie Zagłębia Dąbr.

Sąd wojkowy w Krakowie skazał zbrodniarza na śmierć.

W najwyższym sądzie wojskowym w Warszawie rozprawy podanie o kasację.

Oskarżony on był, jak wiadomo, o zamordowanie meza swojej kochanki oraz o zamordowanie swego kolegi Holosta. Kosiora po wcieleniu go do wojska, zbiegł z pulku na Górny Śląsk, gdzie ukrywał się przed szukającą go żandarmerją. Tutaj znalazł przytułek w Kałowicach u małż. Wróblów.

Wkrótce Wróblowa rozkochała się w przyszłym młodzieńcu.

W umyśle zbrodniarza zrodziła się myśl zamordowania Wróbla.

Wyszedłszy z meżem kochanki na spacer, koło glinianek, uderzył go z tyłu kamieniem i hukł tak długo po głowie, aż Wróbel wyzionął ducha. Zwłoki wrzucił do wody.

Po zbrodni Kosiora uciekł do Warszawy i tu chciał zdobyć dokumenty na inne nazwisko.

W tym celu namówił swego przyjaciela Holosta, aby razem z nim pojechał na Śląsk. Jechali pociągami towarowymi „na gape”.

Gdy pociąg był w biegu, Kosiora leżącym u Holosta uderzył Holosta w głowę, zabijając go na miejscu. Po zbrodni przebrał się w ubranie ofiary, zabrał dokumenty i znikł niepostrzeżenie na małej stacji. Innym pociągami, aż również „na gape”, przyjechał do Krakowa. W dwa tygodnie później aresztowano go.

Na rozprawie Kosiora przynajmniej się do zbrodni i nie wyraził skruchy. Sąd wojskowy w pierwszej instancji w Krakowie skazał go na rozstrzelanie, a najwyższy sąd wojsk. w Warszawie zatwierdził wyrok.

Obrona skazanego na śmierć złożyła prośbę o łaskę do p. Prezydenta Rzplitej.

Prośba ta została odrzucona i zbrodniarz został rozstrzelany onegdaj rano w Krakowie.

OLBRZYMI APARAT PODSLUCHOWY

Ofiarności obywateli jednego z miast japońskich zawdzięcza armia japońska posiadanie tego olbrzymiego, według najnowszej konstrukcji zbudowanego, aparatu podsluchowego, który ustawiono na lotnisku w Tokio. „Odległość, na którą aparat ten notuje warkot silnika samolotów, jest znacznie większa, niż w tych aparatach, które dotychczas były w użyciu

Jak odbył się chrzest córki króla bułgarskiego

Colossalny incydent z ochrzczeniem pierwszej córki króla bułgarskiego według królowej ukazała się na świat 13 stycznia. Dopiero natulił na południu lekarze zwołali królowi na rozmowę z wysokoostaną polnicą. Rozmowa trwała, nie trwała zbyt długo, gdyż kwestia religii przyszłego dziecka była omówiona przez parę królewską jeszcze przed chrzczeniem się na świat. W ciągu nocy rozstrzano do wszystkich członków rządu, wybitnych działaczy politycznych przedstawicieli społeczeństwa i szereg innych osób zaproszenia do naluca na niedzielę na godz. 10 rano. O celu zaproszenia nie było powiedziane ani słowa. Natulił wszystkie zaproszenia zostali zaproszeni do kaplicy pałacowej, gdzie metropolita sofijski gołom chrzcił królową, dając jej na imię Marię-Luiza. Po skończeniu ceremonii król Boris wrócił się do zabiegów z krótkim przemówieniem, w którym oświadczył: — Od tej chwili córka moja należy do ko-

ścioła prawosławnego, który stał się skuteczną podporą nasz kraj w walce o niepodległość. Kościołowi prawosławemu Bułgaria winna jest wieczną wdzięczność.

Tego samego dnia nacelnik papieski Rocall, który miał ochrzcić królowę, przybył do Muszanowa i złożył mu protesty w imieniu Premiera odpowiedzial, że decyza ochrzczenia królowej według obrządku prawosławnego króla prawosławnego przedstawiła się tak: powzięta została przez rząd, który kierował się interesami państwa.

W ślad za tym monsignor Rocall został przyjęty przez króla. Rozmowa była prowadzona w tonie pokojowym. Jednak nacelnik oświadczył, że postępowanie króla pociągające za sobą asankcję katolicką, ponawia królową w porozumieniu z meżem, sankcja ograniczy się prawdopodobnie do publicznej nazwy Oca św., potem „Incydent” będzie uważany za wyczerpany.

— Charakterystycznym dla naszych stosunków obecnych jest fakt, że Państwo w Instytut Geologiczny, pracując zakupił schemogram dla nowożytnych wstrząsów ziemi, a nie posiadając funduszy, gdyż aparat taki kosztuje 30.000 zł, zwrócił się do Izmany Paderewskiego z prośbą o mecenat, w którym prosił go o odpowiednią ofiarę.

— Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych przekazała Bankowi Polskiem, dozwolony transport nowych banknotów 100-złotowych w ilości 100.000 sztuk. Nowe banknoty stanowią doskonały wzrast zaktualizacji.

— W ministerstwie Opieki Społecznej zgłosili memoriały cechy piekarskie, które domagają się ograniczenia godzin pracy w dniu przedświątecznym i świątecznym. Żądała one mianowicie, aby w dzień świąteczny i soboty praca była zakazana od zodu 4 w wieczór, a w niedzielę i święta rozpoczynają się dopiero, a godz. 6, tak, aby przerwa trwała pełną dobą.

— Z Łodzi donoszą, że ostateczne uruchomienie w całej pań zakładów Scheiblera i Grohmana nastąpi z początkiem lutego, przy czym zostanie zatrudnionych 1.000 robotników.

— W niedzielę odbył się w Warszawie wielki wiec, pracowników umysłowych. Przewidywano celem zapobieżenia przeciwnym ograniczeniom zasług pracowników umysłowych. Powzięto energiczne uwagi, postawiano interwencje w czynnikach rządowych i parlamentarnych.

— W nocy z 28 na 29 bm. przeważa nad Krynicą wielka burza śnieżna, która uniemożliwiła komunikację kolejową. Śnieżnica trwała połączenia telefoniczne między Krynicą, a Krakowem, które przywrócono dopiero w niedzielę.

Powód

— Ależ kochany panie, przeze mnie już pan podać jakiegoś powodu. Dlaczego więc pan chce się rozwieść?

— Poprostu dlatego, że jestem żonaty.

Abonament miesięczny

„7 Groszy”

z odnośnikiem do domu

2 złote

EDWIN T. WOODHALL

Szpiedzy wielkiej wojny

(32)

W czasie, gdy Amerykanie zaczęli wzrokami szukać kielnera, piękna dziewczyna powstała z swego stołka i skierowała swy krok wprost do stołka amerykańsk.

Bardzo przepaszam — odezwiała się po hiszpańsku — o ile się nie mylę, panowie są cudzoziemcami. Czy mam rację. Kelner mówił mi, że panowie są Hiszpanami.

Pulkownik R. okazał wielkie zdumienie, chociaż wewnętrznie nabrął większego przekonania, że dziewczyna jest szpiegiem.

Odgadła pani — odpowiedział na jej zapytanie. — Jak widzę, pani bardzo świetnie włada naszym językiem ojczystym. Czy mógłbym panią na chwilę poprosić, by pani zajęła miejsce?

Piękna nieznajoma nie kazała się długo prosić i zaraz zajęła miejsce przy stołeczku Amerykanów. Gwarowo wesoło przeszło godzinę, przy czym zadzierzgnięto bliższą znajomość i obiecano się częściej widywać.

Nieznajoma twierdziła, że jej matka jest Hiszpanką, ojciec zaś Niemcem. Nadio oświadczyła, że bardzo lubi rozmawiać po hiszpańsku. Warunkiem zaś dla pulkownika do zrozumienia, żeś właściwie on jej się głównie podoba.

Po godzinie rozstano się i umówi-

no się co do następnej schadzki na dzień następny w tej samej kawiarnie.

Gdy Amerykanie powrócili do swoich pokojów w hotelu, pulkownik R. udał się do pokoju „Inżyniera”.

— Ona jest szpiegiem i ma za zadanie obserwować nas. Dalej otrzymała polecenie, by jeden z nas zakochał się w niej, by mogła z nas co wydobyć. Trzeba się mieć na baczności. Te przyjemności zakochania się w niej może jej zrobić, ale pozostawiam.

Od tego dnia spotykali się codziennie.

Kapitan Schmidt zjawił się dopiero po tygodniu i zakomunikował, że eksperyment mechanicznego codziennego nie dopuścił się o amerykańskiego inżyniera, by on wyjaśnił im plany budowy czołgów amerykańskich.

Do kwatery główną udał się w obec tego tylko „Inżyniera”. Pulkownik pozostał w hotelu, względnie spędzał czas z swoją pięknią nieznajomą.

Obaj Amerykanie zdawali sobie sprawę, że stali się iraszka niemiecckim wywiadowi. Wyszli tu i z dnia na dzień oczekiwali zakochania tej tragicznej dla nich komedii. Byli przygotowani na wszystko. Już stracili nadzieję szczęśliwego powrotu do swoich.

— Życie zawodniczym tylko fałszywym planom — szeptał w hotelu

pulkownik R. do swego towarzysza „Inżyniera”, którego codziennie wywołał do siedziby kwatery głównej. — Gdyby bowiem byli w posiadaniu tajemnicy, usunęliby nas natychmiast.

Bądź pan ostrożny. W razie gdyby pana chcieli odebrać, niech się pan na to nie godzi. Byłoby to dla pana koniec. Nasza misja jest skończona. Nasz trud poszedł na marne, jesteśmy pobici. Jeżeli jednak mamy umrzeć, to niechaj umieramy razem.

„Inżynier” musiał przyznać rację wywodom swego towarzysza. Wszystko wskazywało na to, że wkrótce obaj zginą. Niemcy czekali tylko na pulkownika R.

Pulkownik R., który liczył na to, że zapozna się z oficerami sztabu generalnego i wyszuka wśród nich uldzy, zdolnych do zdrady, w ciągu dwu tygodniowego pobytu w Koblencku, prócz kapłana Schmidta więcej nikogo nie znalazł.

XXXVIII.

ROZMOWA SZPIEGA AMERYKAŃSKIEGO Z HINDENBURGIEM.

W beznadziejnej sytuacji, w jakiej znajdowali się dwaj oficerowie wywiadu amerykańskiego, nastąpił gwałtowny zwrot.

Piękna Greta, owa nieznajoma córka rzekomej Hiszpanki i Niemca, która codziennie spotykała się z pulkownikiem R., zakochała się w nim naprawdę.

Pewnego dnia wśród tej wyznawała mu, że stoi na usługach wywiadu niemieckiego i otrzymała zadanie śledze-

nia go na każdym kroku, oraz rozkochania go w sobie. Wyznała mu dalej, że jednak zakochała się w nim naprawdę i postanowiła mu pomóc i uratować jego życie.

— Oni wiedzą, że wy jesteście oficerami amerykańskiego wywiadu. Nasi szpiegowie we Francji donieśli o tem, zanim przybyliście do Koblencku, — mówiła do swojego ukochanego wśród łez. — Jesteście obaj skazani na śmierć, bez sądu. Zastrzelą was nie spodzianie. Ułożyli nawet plan, że zastrzelą was w czasie podróży.

Pulkownikowi R., który był na wszystko przygotowany, włosy stanęły w czasie słuchania złych wieści dziewczyny. Zawsze jednak był ostrożny i panował nad sobą, nie zdradzając jej w niczem.

Wierzył dziewczynie, że mówi prawdę, jednak instynktownie przypuszczał, że jest to pułapka.

— Oni wiedzą również, że wy znacie się, rozumiecie. Język niemiecki i tylko udajecie, że języka tego nie znacie, podobnie, jak ja udawałam przed tobą, że nie znam języka angielskiego, a przecież władam nim bardzo płynnie.

I piękna Greta, na dowód, że mówi prawdę, dała swoje wywody wypowiadała w doskonałym angielszczyźnie.

Pod koniec piękna Greta prosiła pulkownika R., by jej zaufała, a ona go uratuje.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Jan Tadeusz hrabina Klimczok

wódz rozbójników śląskich

I. Zbrodnia hrabiny Klimczok

— Hrabino Zofjo Klimczok, na przysięgę, dokonana poprzednio, że będziesz mówić prawdę i tylko czystą prawdę, zapytuję ci teraz, który z tych dwóch młodzieńców, co obok ciebie stoją przed sądem przysięgłych, jest twoim synem?

Głęboka, przynajmniej cisza zalegała tysiącomi tłum, który napieniał wielką salę sądowego budynku w Bielsku i wszystkie oczy zwróciły się na raryz na młodego, uroczego piękniego oficera.

— Jan Tadeusz Klimczok! — przebiegł szepet wśród zgromadzonych — biedny młody hrabia! Dla niego dziś wszystko stoi na karcie: majątek, stanowisko, dostojęństwo. Jeżeli teraz własna matka go się wyrzeknie, jeżeli hrabina Zofja Klimczok wyprze się tego syna, którego kocha tak z gorąco, którego wychowała tak starannie!...

— Zanim pani poczniesz mówić, hrabino Klimczok — ożwał się ponownie prezydent sądu — pragnę raz jeszcze przypomnieć jej to, co tu utrzymuję i co w tej stanowej gozdnicy ma zostać dowiedzione.

W noc Bożego Narodzenia 1840 roku miałaś pani wydać na świat dziecko, płaciś mieszk. Z pobjędek, których nie umiemy sobie wytłumaczyć, poleciłaś pani akuszerce Wieniawskiej, aby dziecko to usunęła a natomiast postarała się o inne. Za to miałaś pani zapłacić Wieniawskiej pięć tysięcy guldenów a kobieta ta, która była jeszcze zamięniała prawowitą potomką hrabiowskiej rodziny Klimczoków, na syna pewnego zbankrutowanego kupca, który z polecenia pani otrzymał wynagrodzenie, dziesięć tysięcy guldenów, za co miał zobowiązać się, że wraz z żoną i dzieckiem matczynym opuści kraj i wyjedzie na zawołanie do Ameryki.

Tego chłopca, którego przyniosła ci Wieniawska, ty, hrabino, wychowałaś jak własnego syna. Nazywałaś go Janem Tadeuszem Klimczokiem, a kiedy w rok po urodzeniu dziecka hrabina Klimczok na polowaniu ponosił śmierć w sposób dotąd niewyjaśniony, wówczas ów podstępny chłopiec został dzieckiem niezmiernego majątku, składającego się z czterech milionów w gotówce i trzynastu wsi, leżących częścią w Polsce, częścią na Śląsku austriackim.

Przed trzema miesiącami jednakże, powrócił nagle z Ameryki Szymon Lubar, którego występki, twój hrabino, pozabwił by prawu mi przynależnych. Na łożu śmierci przybrany ojciec jego dostarczył mi dowodów, że nie jest on jego synem, ale synem hrabiego Klimczoka i że należnym mu jest nazwisko, tytuł, majątek i wszystkie prawa i przywileje, z jakich dotychczas korzystał szlachezsyn Klimczok.

Kiedy prezydent te słowa wygłaszał z naciskiem, młody, piękny oficer zaledwie zdążył utrzymać się spokojnie na miejscu.

Teraz szlachezsyn wystąpił naprzód i głoskiem drżącym od wzruszenia i hamowanego gniewu, zawołał:

— Panie prezydencie, przed chwilą oskarżyłaś pan matkę moją o nikczemny, niski występki. Tego ja znieść nie mogę! Ja ręczę panu za honor i czesć matki!

— Pohamuj się, panie hrabino! — odpowiedział siwołowy prezydent sądu — mógłbyś pana karać wyprawdając się z łowidze. Pójść wszystkie pańskie wizerunki, toć cała pańska egzystencja waży się na tej chwili. My jednak jesteśmy tu na to, aby doć prawdy, zbadać wszystko — i bądź pewien, że prawdy dojdziemy!

— O matko matko! — jęknął Jan Tadeusz i objął silnym ramieniem majestatyczną postać starej hrabiny. Jakże cię kochał! Pómu, matczoko, że w tej chwili zdajeś mi się w twojej duszy! Po życiu pełnem czi i poważania

ludzkiego, ciągnę ci tu przed sądy dla tego tylko, że nikczemnemu, chciwemu człowiekowi podołało się podać w wątpliwość twoj honor!

Przez Bóg żywy, gdyby to był człowiek równy mi stanem, musiałbyś z brzoń rekuś dać mi, za czyn ten za doświadczenie! Wobec takiego jednak jak ten, sądzę, że szpiekta wystraszy.

— Szpiekuta? — rzucił Szymon Lubar głosem, który brzmiał dzwinnie nieprzejmnie i przypomniał krakanie drażniącego ptaka — tak, szpiekuta ja ciebie, mój panie, wygonię z mego zamku, skoro tylko sądzę przynęta mi może prawa.

— W imieniu prawa... cicho! — zagrmiał przewidyjący, podnosząc się ze swego siedzenia i uderając silnie pięścią w leżący przed nim stos aktów. — A teraz, hrabino Zofjo Klimczok, połóż pani wreszcie koniec tej brzoń przysięgi! Zdam od pani zeznania! Możeś pani mówić bez obawy, jeśli bowiem nawet wówczas popelińska istotnie zarzucać ci wykroczenie, to dzieło uległo on już przedawnieniu! Nie może ci za nie żadna spotkać kara! Tu chodź dziś o to tylko, aby prawowitemu synowi hrabiego Klimczoka przywrócić należne mu prawa!

Stara hrabina zbliżyła się chwiejnym krokiem ku stopniom prowadzącym do stola prezydalnego. Zdało się, że krok jeszcze, a upadnie, złamana.

Nagle przecież stanowym ruchem zaprzętała nad swą słabość, wyprostowała się i w górę podniosła głowę.

— Przysięgam! — jęknęła i biała, delikatną dłonią rozgarnęła siwiejące włosy — złożyłam przysięgę... święta przysięga... haż mi litosiwym, o Boże!... ja jej dochowałam nie mogę!

— Pani hrabino! — zawołał szpiek, nie przestając się podnosić, co powiedział teraz. Jeśli nie dochowasz przysięgi, którą złożyłaś tu, przed obliczem sądu, jeśli nie powiesz szczerzej prawdy, w takim razie brama kiedyni otworzą się przed tobą! Bo kto się spłami krzywopowiestwem...

— O, panie prezydencie, zalkała hrabina Zofja i padła na kolana u stopni trybunału sędziowskiego — ja go nie mogę uczynić nieszcześliwym, jego, którego kocham tak głęboko... mego syna... nie, nie... tego, którego zwałam moim synem przed lat 20, tego, do którego serce może należeć!

Miejcież łitość nadnąmą ludzie, i pozwolicie mi milczeć!

Głęboko wruszony patrzył tłum cały w sali na starą hrabinę. Była ona zawsze przecież dobrodziejką ubogich w Bielsku, więcej, w całej okolicy znanem było jej imię jako tej, do której ubodzy i nieszcześliwi nigdy nie udawali się daremnie.

A teraz, teraz ta sama kobieta leżała złamana, nieszcześliwa, zgzieta do ziemi.

Sami sędziowie nawet spoglądali na siebie zmieszani. Najmilsze im było wyrzec się całkowicie zeznań hrabiny.

Ale Szymon Lubar przetrwał bezczelnym, wyzywającym głosem:

— Musi mówić, musi wyznać prawdę! Również widzieć, czy prawda ustąpić musi przed hrabiowskim tytułem!

Prawda musi głosem pozostać, odpowiedział rozczepiając głos, szlachetnem brzmieniem i w tej samej chwili Jan Tadeusz Klimczok stanął obok kłajającej w rozpacz kobiety.

Pochylił się nad nią. Ramiona jego objęły ją w uścisk serdeczny.

— Ukochana matko! — zawołał. — Nie powinnaś milczeć! Choćby to miało nawet być coś najgorszego, choćby ci trzeba było wypowiedzieć, choćby to miało być dla mnie gromem z nieba, niebia, choćby miało mi przynieść całą moją przyszłość, ja wystopim! Ja chcę zawiadzić przez mego szczęścia... I ja sam, ja, syn twój, matko, wołam do

ciebie; pamiętaj o złożonej przysiędze! Mów i powiedz prawdę!

— Moje dziecko, moje biedne, nieszcześliwe dziecko... — wydarło się z płaczem z ust hrabiny. — Kaześ mi mówić? Czyż nie przeczuwałam, że sam na siebie wydajesz wyrok śmierci, wyrok śmierci, nie?

— Matko, — krzyknął Jan rozdzierającym głosem, przerażony — czyż to możliwe, co utrzymuje ten człowiek? Ja... ja miałbym nie być twoim synem? Ja miałbym nie mieć prawa do twojej macierzyńskiej miłości? Jaki, wszystko to, co otrzymywałam z twoj ręki było tylko laską, tylko jałmużną, niczem więcej?... Matko, teraz do ciebie nie przemawia już sedział To ja, Jan, Jan Tadeusz Klimczok pytam ci: Czy jestem prawym, rzeczywistym, z małżeństwa zrodzonym twym synem?

Hrabina zacytowała się w tył. Jej rzywy zębami, że nie, niepoznała, a szeroko otwartymi jej oczu spoglądał śmiertelnie przestrach.

Zgromadzeni w sali sądu przysięgłych ludzie posunęli się bliżej i ściśnili kołem.

Nawet sędziowie podnieśli się z krzesel i przechylili przez stół. Bo teraz raz jeszcze musiało paść z ust hrabiny rozstrzygające słowo.

— I padło.

W tej chwili bowiem z krzykiem wyrwało się z zacinających warg nieszcześliwej kobiety:

— Ja... ja... ciebie... nie, urodziłam, Janie, ale jak matką cię kochałam, od kąd cię ujrzałam tylko!

Kiedy przysięgałaś, wydarło się z piersi Jana. Głęboko pochylała się smukła, gibka jego postać, jak gdyby czoło pragnęło w prochu się zanurzyć. Drgając raz ciek wpłynęło w własne ciałko. Nieokreślony jakiś dźwięk wydarł mu się z ust.

Potem jednak jakby opanowawszy się, powtórzył z powagą i wyznaczony do sędziów zawołał:

— Słyszeliście, że ta kobieta wyznała już! Sądźcie teraz według litery prawa!

— Dziś jeszcze, aż do tej chwili był niewinnem, nieopatrzniem, szcześliwym dzieckiem, bom sądził, że posiadając matkę i prawo do miłości i złości, które mi obmyślał przez palce uważałem za moją własność. Teraz jednak... teraz wiem już, że nie jestem czem innym, jak niedzarczem, ubogim, nie nie posiadającym zbrakami, gorzej, złodziejem, bom trwonili to, co należało do innego. Ha, ha! innego. Do tego o!

W sali, pokój, hrabio Jan Tadeusz Klimczok! — zawołał prezydent łagodnym, pełnym współczucia głosem — wyznajcie pańskiej matki nie jest jeszcze dla nas dostatecznem. Musimy wiedzieć jeszcze, jakie powody skłoniły ją do tak osobliwego postępowania.

— Nie dreczcie mnie! — jęknęła hrabina, jak gdyby, o dziesięć lat nagła postarzała i stojąca wobec sędziów z głową niską spuszczoną — nie pytajcie o nic! Kilka słów starczy na wyjaśnienie.

Kiedym była młodą, dwudziestoletnią dziewczyną, wydano mnie za małż za hrabiego Klimczoka — sprzedano mu, to byłoby wyrażenie słowo: ojciec mój bowiem był polskim szlachcikiem, którego przodkowie w powstaniu narodu utracili całą majątek. Mieszkałymi na małej wiosce, ostatnie, jaka nam pozostała jeszcze.

Tego dnia, którego hrabina Klimczok oświadczyła się o moją rękę, wyznałam mu, że kochałam innego. Ale on nie chciał mi wrócić wolności. Zmusił mnie, abym szła z nim do ołtarza ze złamanem, krwawicem sercem.

Od tej chwili znenawidziłam go. A kiedy poczułam się matką, matką jego dziecka, znenawidziłam również i to dziecko, które nosłam pod sercem, dlatego tylko, że ono było dzieckiem tego, którego hrabina posłuszeństwem człowieka.

stawa. Łzy zalały twarz. Płakała nad

zmarzoną młodością — nad zmarzoną miłością młodzieńczą.

— Kiedy dziecko moje się rodziło, — ciągnęła po dłuższem milczeniu hrabina Zofja, — hrabia bawił wówczas w Paryżu. Tam zabawił się w weselo.

Wówczas to postanowiłam raczej wybrać pierwsze lepsze dziecko z ulicy i wykarmić je własną piersią, byle tylko nie być zmuszoną chować prawowitego potomka rodu Klimczoków.

Z mego zamiaru zwierzyłam się akuszerce Wieniawskiej.

Ta przyniosła mi dziecko, śliczne, mило, mило, chłopczyne. Wierząc, że na rękę, ucwalałam wódek że — i został odgód mojem własnem dzieckiem.

Tak się to stało wszystko, moji panowie! Nie, ja nie byłam bynajmniej wyródną matką. Miłość macierzyńska nie była przeciw mi obcą. Spytajcie o to tego, tego uroczego młodzieńca, którego ja go nie kochałam, i czy nie wychowywałam go z takim przywiązaniem, z jakim chowają tylko rodzone matki swoje dzieci!

Teraz może on mnie znenawidzi, bom go zwodziła i oszukiwała, bom mu dała zakonostawie szczęścia a dziś muszę się w niego wyrzucić tak okrutnie. Ha! trudno! Jego obraz jednak pozostanie na zawsze w mojej duszy. Nie ten obcy, dla którego nie zgoda nie czuję, który jest mi obcym, jest moim dzieckiem, ale Jan Tadeusz, jest moim synem!

— Matko, ukochana matko! — zawołał młody hrabia, podbiegając do chwiejniejszej się na nogach kobiety. — Kiedyś ona zemściła! Wody... wody! Ona umiera!

Wziął hrabinę na ręce i ponosił ją ku ławce. Obecni w sali lekarze obstarpi ją, ratując. Omdlenie było jednak silne i trzeba było natychmiast odwieźć ją do domu. Jan Tadeusz chciał ją sam odwieźć, ale prezydent sądu, który nie pozostał, dopóki nie zapadnie wyrok.

Sad oddalił się na naradę. Adwokat, którzy prowadzili sprawę hrabiowskiej rodziny, otoczyli Jana i zapewniali go, że nie wszystko może jeszcze stracone. Chcieli oni proponować przeciwników układy.

Niech mi nikt nie wspomina nie o jakichś układow! — wymówił piękny oficer twardym głosem — niechaj zabiera on sobie wszystko, co tylko posiada, aż do ostatniego grosza, aż do ostatniego zębła zboża na moich polach. Odejście stąd, jak żebrak. Jedynie tylko pragnę mieć pewność: że temu człowiekowi nie nie zawiadczam.

Niech mi nikt nie wspomina nie o kiwaniu. Oddawna rozpoznało już lampy w sali posiedzeń sądowych, a żółta wiech polmień płoński bładym lampy. Teraz powrócił sędziowie do sali; spoglądali oni poważnie, niemal smutnie. Przysiędzący przyzwał Szymona Lubarą i Janą Tadeuszą Klimczokami do stopni trybunału. Następnie ogłosił stłumionym, głuchym głosem wyrok:

— W imieniu Jego Cesarskiej Mości! Sad w Bielsku postanowił i uznał za słuszne i sprawiadiwe:

prawo do nazwiska hrabiego Klimczoka, do wszystkich dóbr, jakie dziedzicem przechodzi na syna i potomka zmarłego hrabiego Kazimierza Klimczoka, posiada jedynie i wyłącznie wnosić skargę Szymon Lubar, Dotychczasowemu hrabiemu Janowi Tadeuszowi Klimczokowi zabrania sąd wyrażnie używać nadal tytułu hrabiego oraz dotychczas noszonego nazwiska. W przeciagu dwóch tygodni ma on wszystkie swe posiadłości, dobra i karę, a jeżeli w reze tego, którego sad uznał za prawowitego dziedzica.

Zaledwie prezydent wypowiedział te słowa, podniósł się istny orkan oburzenia. Ludzie poczęli się cisnąć ku trybunie sędziowskiej i otaczać groźnie Szymona Lubarą, która z szwastowaniem na twarzy, stał trumfując. Zaciśnięte jej pięście i padały przekleństwa. (C. d. n.)

